

DZIEDZICTWO TADEUSZA MAZOWIECKIEGO. PAMIĘTNIKI Z SZEŚCIU SŁÓW

Zajęcia oparte są o ideę *Six Words Memoirs*. Idea polega na zamknięciu w sześciu słowach (ani mniej, ani więcej!) jakiejś treści, najczęściej o charakterze biograficznym. Wymaga zwięzłości i wydobywania tego, co najistotniejsze w intrygującej formie. Przekazowi „w słowach” (ale i „między słowami”, bo skrótość wymusza niejednokrotnie pewną poetyckość przekazu) powinna towarzyszyć wypracowana forma graficzna. Szczegóły realizacji opisano w poniższym scenariuszu (zwłaszcza wersja projektowa warta jest docenienia, ponieważ angażuje wiele różnych umiejętności, począwszy od pisania, poprzez wyszukiwanie informacji, wykorzystywanie technik informatycznych, po ocenę wzajemną i współpracę w grupie).

Zajęcia realizowane mogą być na trzy sposoby. Wersja podstawowa wymaga wykorzystania materiałów załączonych do scenariusza i realizowana podczas jednej lekcji. Wersja rozszerzona wymaga dostępu do komputerów i Internetu - realizacja wymaga jednej godziny lekcyjnej. Wersja projektowa pozwala najpełniej wykorzystać potencjał metody "pamiętnik z sześciu słów" - realizacja projektu nie powinna zająć więcej niż tydzień.

Warto pamiętać i podkreślić we wprowadzeniu dla uczniów i uczennic, że tworzenie „pamiętnika z sześciu słów” nie polega na wybraniu najważniejszego zdania albo na znalezieniu sześciu słów kluczowych. Owszem, w efekcie może i tak się zdarzyć, nie powinno to być jednak założenie wstępne, czyli strategia wytwórcza. Napisz pamiętnik z sześciu słów oznacza: stwórz spójną całość, która odda (w zestawieniu z obrazem) to, co w Twoim odczuciu jest istotą jakiegoś tematu; zmierzaj zatem do osobistej, niekiedy aforystycznej, interpretacji ważnego wątku. Do tej trudnej roboty przygotowuje nas pisanie SMS. Zarazem wymaga ona chwili zastanowienia i wysiłku. O tym, co bardziej wymagające: zwięzłość czy obfitość, daje do myślenia cytata z Marka Twaina. Zwrócił się on kiedyś do przyjaciela tak: *Napisałem do Ciebie długi list, bo nie miałem czasu napisać krótkiego.*

W naszym przekonaniu proponowane „pamiętniki z sześciu słów” są hołdem dla Tadeusza Mazowieckiego nie tylko z uwagi na to, że materialem dla nich jest jego biografia, ale także dlatego, że są redaktorską i literacką robotą nad słowem, a zatem są powtórzeniem codziennej pracy redaktora „Więzi”.

Prosimy o przesłanie najciekawszych propozycji „pamiętników”. Pamiętnik nie powinien w oryginale przekraczać formatu A4 – prosimy o przesłanie plików w formie elektronicznej na adres: wolnosc@ceo.org.pl

W poniższym zapisie wyboldowano te elementy, o które dany wariant jest rozbudowany w stosunku do poprzedzającego.

DZIAŁANIE	W WERSJI PODSTAWOWEJ (1 lekcja)	W WERSJI ROZSZERZONEJ (1 lekcja plus dostęp do internetu)	W WERSJI PROJEKTOWEJ
WSTĘP, OKREŚLENIE CELÓW	<p>Nauczyciel(ka) określa cele zajęć, a następnie wyjaśnia zasady pracy i rozdaje instrukcje uczniom i uczennicom.</p> <p>Cele zajęć dla uczniów: - dowiedzieć się więcej o Tadeuszu Mazowieckim, pierwszym premierze w wolnej Polsce, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który analizuje materiał, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który redaguje i prezentuje materiał, - porozmawiać o tym, co sprawia, że jakaś forma bardziej nas porusza, niż inna.</p> <p>(5 min.)</p>	<p>Nauczyciel(ka) określa cele zajęć, a następnie wyjaśnia zasady pracy i rozdaje instrukcje uczniom i uczennicom.</p> <p>Cele zajęć dla uczniów: - dowiedzieć się więcej o Tadeuszu Mazowieckim, pierwszym premierze w wolnej Polsce, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który zbiera i analizuje materiał, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który redaguje i prezentuje materiał, - porozmawiać o tym, co sprawia, że jakaś forma bardziej nas porusza, niż inna.</p> <p>(5 min.)</p>	<p>Nauczyciel(ka) określa cele zajęć, a następnie wyjaśnia zasady pracy i rozdaje instrukcje uczniom i uczennicom.</p> <p>Cele zajęć dla uczniów: - dowiedzieć się więcej o Tadeuszu Mazowieckim, pierwszym premierze w wolnej Polsce, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który zbiera i analizuje materiał, - poćwiczyć się w pracy dziennikarza, który redaguje i prezentuje materiał, - zorganizować sobie i przyjaciołom pracę on-line nad materiałem, - porozmawiać o tym, co sprawia, że jakaś forma bardziej nas porusza, niż inna.</p>
WYBÓR TEMATU, KWERENDA, PIERWSZE PODEJŚCIE	<p>Każdy uczeń tworzy opowiadanie z sześciu słów na jeden z tematów dotyczących Tadeusza Mazowieckiego. Tematy sugerowane to: <i>Credo polityczne, Doradca Solidarności, Premier reformator, Działalność specjalnego sprawozdawcy w krajach b. Jugosławii, Pojednanie polsko-niemieckie.</i></p> <p>Uczniowie/uczennice wykorzystują materiały załączone do niniejszego scenariusza. Mogą też samodzielnie określić temat bazując na wiedzy własnej lub informacjach dostarczonych przez nauczyciela (np. wycinki prasowe).</p> <p>Zadanie może być realizowane w małej grupie.</p>	<p>Każdy uczeń tworzy opowiadanie z sześciu słów na jeden z tematów dotyczących Tadeusza Mazowieckiego. Tematy sugerowane to: <i>Credo polityczne, Doradca Solidarności, Premier reformator, Działalność specjalnego sprawozdawcy w krajach b. Jugosławii, Pojednanie polsko-niemieckie.</i></p> <p>Uczniowie/uczennice wykorzystują materiały załączone do niniejszego scenariusza. Mogą też samodzielnie określić temat bazując na wiedzy własnej lub informacjach dostarczonych przez nauczyciela (np. wycinki prasowe). Prowadzą własną kwerendę w Internecie.</p> <p>Zadanie może być realizowane w małej grupie.</p>	<p>Każdy uczeń tworzy opowiadanie z sześciu słów na jeden z tematów dotyczących Tadeusza Mazowieckiego. Tematy sugerowane to: <i>Credo polityczne, Doradca Solidarności, Premier reformator, Działalność specjalnego sprawozdawcy w krajach b. Jugosławii, Pojednanie polsko-niemieckie.</i></p> <p>Uczniowie/uczennice mogą też samodzielnie określić temat. Wykorzystują materiały załączone do niniejszego scenariusza oraz prowadzą własną kwerendę w Internecie i innych dostępnych źródłach.</p>

DZIAŁANIE	W WERSJI PODSTAWOWEJ (1 lekcja)	W WERSJI ROZSZERZONEJ (1 lekcja plus dostęp do internetu)	W WERSJI PROJEKTOWEJ
	(Zapoznanie się z materiałami i napisanie tekstu: 15 min.)	(Zapoznanie się z materiałami, uzupełnienie wiedzy w Internecie i napisanie tekstu: 20 min.)	
TWORZENIE WARIANTÓW	<p>Uczeń/uczennica korzysta ze słowników i sprawdza synonimy oraz antonimy. Tworzy warianty opowiadania oparte na synonimach (ewentualnie antonimach). Im więcej wariantów tym lepiej, eksperymentuje ze słowami, szykiem i interpunkcją. Pamięta przy tym, że tekst z sześciu słów raczej <i>obrazuje</i> niż <i>opowiada</i>, a więc nie jest po prostu superstreszczeniem.</p> <p>(5 min.) Etap ten warto wydłużyć, jeżeli działanie 1 zajęło mniej czasu.</p>	<p>Uczeń /uczennica korzysta ze słowników internetowych lub tradycyjnych i sprawdza synonimy oraz antonimy. Tworzy warianty opowiadania oparte na synonimach (ewentualnie antonimach). Im więcej wariantów tym lepiej, eksperymentuje ze słowami, szykiem i interpunkcją. Pamięta przy tym, że tekst z sześciu słów raczej <i>obrazuje</i> niż <i>opowiada</i>, a więc nie jest po prostu superstreszczeniem.</p> <p>(5 min.) Etap ten warto wydłużyć, jeżeli działanie 1 zajęło mniej czasu.</p>	<p>Uczeń/uczennica korzysta ze słowników internetowych lub tradycyjnych i sprawdza synonimy oraz antonimy. Tworzy warianty opowiadania oparte na synonimach (ewentualnie antonimach). Im więcej wariantów tym lepiej, eksperymentuje ze słowami, szykiem i interpunkcją. Pamięta przy tym, że tekst z sześciu słów raczej <i>obrazuje</i> niż <i>opowiada</i>, a więc nie jest po prostu superstreszczeniem.</p>
DOBÓR CZCIONEK	Etap pominięty. Dobór czcionek może być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej.	Etap pominięty. Dobór czcionek może być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej.	Uczeń /uczennica dobiera czcionki do każdego wariantu wykorzystując także czcionki dostępne w serwisach takich jak Dafont czy czcionki.com. Czcionki powinny być adekwatne do przekazywanej treści.
OCENA KOLEŻEŃSKA	<p>Uczniowie/uczennice dobierają się w pary (ewentualnie łączymy grupy po dwie), aby udzielić sobie informacji nt. odbioru przygotowanych wariantów. Należy - w odniesieniu do projektów kolegów - sformułować odpowiedzi na trzy pytania: <i>Który wariant opowiadania jest najbardziej przystępny i dlaczego? Który wariant opowiadania najlepiej oddaje autorską ideę (tak jak ją rozumieją) i dlaczego? Który wariant opowiadania najbardziej porusza emocjonalnie czytelnika i dlaczego?</i></p>	<p>Uczniowie/uczennice dobierają się w pary (ewentualnie łączymy grupy po dwie), aby udzielić sobie informacji nt. odbioru przygotowanych wariantów. Należy - w odniesieniu do projektów kolegów - sformułować odpowiedzi na trzy pytania: <i>Który wariant opowiadania jest najbardziej przystępny i dlaczego? Który wariant opowiadania najlepiej oddaje autorską ideę (tak jak ją rozumieją) i dlaczego? Który wariant opowiadania najbardziej porusza emocjonalnie czytelnika i dlaczego?</i></p> <p>(10 min.)</p>	Uczeń/uczennica publikuje swoje opowiadania w sieci tak, aby przynajmniej trójka przyjaciół mogła je przeczytać. Prosi ich o informację zwrotną zawierającą odpowiedź na trzy pytania: <i>Który wariant opowiadania jest najbardziej przystępny i dlaczego? Który wariant opowiadania najlepiej oddaje autorską ideę (tak jak ją rozumieją) i dlaczego? Który wariant opowiadania najbardziej porusza emocjonalnie czytelnika i dlaczego?</i>

DZIAŁANIE	W WERSJI PODSTAWOWEJ (1 lekcja)	W WERSJI ROZSZERZONEJ (1 lekcja plus dostęp do internetu)	W WERSJI PROJEKTOWEJ
	(10 min.)		
WYBÓR WARIANTU	<p>Uczeń/uczennica (grupa) wybiera wariant, który uznał za najlepszy. Zapisują wybrany wariant pamiętnika na kartce A3. Nauczyciel(ka) zapisuje na tablicy lub umieszcza na ścianie tematy wokół których koncentrowała się praca uczniów. Pod każdym tematem warto powiesić tekst, który do niego wprowadzał. Niżej uczniowie i uczennice umieszczają wybrany przez siebie wariant „pamiętnika” (zgodnie z tym, którego tematu dotyczył). Teraz każdy może zapoznać się ze wszystkimi pamiętnikami.</p> <p>(5 min.)</p>	<p>Uczeń/uczennica (grupa) wybiera wariant, który uznał za najlepszy. Nauczyciel(ka) udostępnia wcześniej przygotowany blog (witrynę), gdzie umieści(a) wcześniej tematy i teksty wprowadzające. Uczniowie i uczennice umieszczają na blogu wybrany przez siebie wariant „pamiętnika” (zgodnie z tym, którego tematu dotyczył). Jeżeli uczniowie wybrali temat inny, niż przewidziane tworzą osobny wpis z linkami do materiałów, z których korzystali. Teraz każdy może zapoznać się ze wszystkimi pamiętnikami.</p> <p>(5 min.)</p>	<p>Uczeń/uczennica wybiera wariant, który uznał za najlepszy.</p>
[ZAMKNIĘCIE LEKCJI W KLASIE]	<p>Nauczyciel(ka) udostępnia każdemu uczniowi komplet materiałów biograficznych i zachęca do lektury w kontekście przygotowanych w klasie pamiętników. Informuje o dobrowolnej pracy domowej.</p>	<p>Nauczyciel(ka) udostępnia każdemu uczniowi komplet materiałów biograficznych i zachęca do lektury w kontekście przygotowanych w klasie pamiętników. Proponuje ewentualne dodanie nowych pamiętników na blogu. Informuje o dobrowolnej pracy domowej.</p>	
ZESTAWIENIE TEKSTU Z OBRAZEM. DRUGA OCENA KOLEŻEŃSKA. EWENTUALNE POPRAWKI	<p>Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu.</p>	<p>Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu</p>	<p>Uczeń/uczennica zestawia opowiadanie z obrazem (w tle) albo lokuje je w obrazie (słowa mogą być np. sfotografowane w jakimś miejscu). Prosi przyjaciół o informację zwrotną dotyczącą tła: niech zerkną na wielkość liter, odstępów, układ, kolorystykę, kontrasty, teksturę, adekwatność do treści. Wprowadza ewentualnie zmiany.</p>
KONTROLA PRAW AUTORSKICH	<p>Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu</p>	<p>Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu</p>	<p>Uczeń/uczennica upewnia się, że dobierając fotografię lub obraz nie naruszył niczych praw autorskich.</p>

DZIAŁANIE	W WERSJI PODSTAWOWEJ (1 lekcja)	W WERSJI ROZSZERZONEJ (1 lekcja plus dostęp do internetu)	W WERSJI PROJEKTOWEJ
PUBLIKACJA	Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu	Etap pominięty. Może on być ewentualnie elementem doskonalenia dzieła w ramach pracy domowej i przygotowania pracy do konkursu	Uczeń/uczennica publikuje pracę w Internecie, np. na założonym przez nauczyciela/nauczycielkę blogu lub witrynie Google'a.

Pomysł i opracowanie Aleksander Pawlicki, aleksander@grupatrampolina.pl